

THE CIRCULAR ECONOMY IN THE VISION OF YOUNG PEOPLE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ECONOMIA CIRCULARĂ ÎN VIZIUNEA TINERILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Iuliu ȚURCAN, Dr., conf. univ.

Universitatea Tehnică a Moldovei, Republica Moldova

Rafael CILOCI, Dr., conf. univ.

Universitatea Tehnică a Moldovei, Republica Moldova

Abstract: Dezvoltarea economiei moderne este determinată de o serie de provocări și oportunități ce pot și trebuie să fie valorificate. În această ordine de idei, putem să evidențiem limitele dezvoltării liniare caracterizată de paradigma – resurse, producere, deșeuri. Costurile explicite, dar mai ales implicite ce se manifestă prin creșterea temperaturii globale, reducerea diversității biosferei, înrăutățirea situației ecologice nu mai poate fi neglijat.

Dezechilibrele majore pot ajunge la un punct critic, fapt ce ar genera schimbări ireversibile, ce pot pune în pericol înseși existența umanității. Astfel, prin urmare, trecerea de la economia liniară la cea circulară este un deziderat ce trebuie de conceptualizat și realizat la nivel global.

Economia circulară este un model complex, ce necesită o restructurare economico-socială a societății. Aceasta include mai multe dimensiuni, aspecte, de la cele mai simple, cum ar fi- reducerea deșeurilor, consumul judicios al resurselor, logistică robustă, până la un redesign al produsului, astfel încât să fie utilizate acele resurse materiale ce ar fi incluse în perspectiva reciclării și (sau) utilizării sustenabile. Este necesară închiderea buclei „producere-consum-deșeuri”, astfel ca impactul socio-economic al dezvoltării societății să fie conforme ecosistemei pământului și asigurată perspectiva unei dezvoltări calitative, incluzive.

Implementarea economiei circulare este dificilă și include mai multe etape. Pentru realizarea acesteia este necesară conștientizarea atât de către elitele naționale, dar și de către segmente mari sociale. În aceasta lucrare au fost examinate viziunile tinerilor asupra economiei circulare – perceperea lor, sursele de informare, soluții, beneficii ș.a. Acest aspect este deosebit de important prin prisma faptului că tinerii sunt cei ce vor implementa tranziția către economia circulară, crearea viitorului sustenabil și pentru alte generații.

Articolul este elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltarea mecanismului de formare a economiei circulare în Republica Moldova” cod 20.80009.0807.22.

Cuvinte cheie: economie liniară, economie circulară, reciclare, energie regenerabilă, modele de afaceri circulare.

Tranziția de la economia liniară la cea circulară este un proces complex, dificil ce include mai multe etape distincte. Inițial pentru realizarea acesteia este necesară conștientizarea atât de către elitele naționale, dar și de către păturile largi sociale. În aceasta lucrare au fost examinate viziunile tinerilor din Republica Moldova asupra economiei circulare – perceperea lor, sursele de informare, soluții, beneficii ș.a. Aceasta ne permite de a determina în ce măsură există o susținere a acestei categorii de cetățeni referitor la valorile economiei circulare, mai ales în contextul în care ei vor implementa tranziția către economia circulară, vor asigura viitorul sustenabil și pentru alte generații.

În perioada lunilor martie-octombrie 2021 a fost petrecut sondajul în rândul tinerilor din Republica Moldova cu privire la conștientizarea noțiunii de economie circulară și importanța acesteia în economia țării și viața oamenilor.

În sondajul organizat au participat 357 de respondenți, studenți ai UTM ce pot fi incluși în categoria de tineri. Trebuie de evidențiat faptul ca aceștia au un grad de educare peste media pe țară și, în cazul examinării percepției economiei circulare a tuturor tinerilor, este necesară o cercetare ce ar include respondenți din toate zonele țării, inclusiv regiuni rurale, dar și cu nivel diferit de educație. În continuare vor fi prezentate rezultatele studiului realizat.

La întrebarea despre cunoașterea conceptului de economie circulară, 283 de respondenți au răspuns ferm „Da”, ceea ce constituie 79,3%, iar ceilalți 74 – „Nu” – 20,7%. Constatăm faptul că deși acest concept este cunoscut de marea majoritate, totuși o pondere destul de mare nu cunoaște nimic despre această noțiune.

Persoanele care au răspuns afirmativ au avut posibilitatea să aleagă opțiunile cu care se asociază la ei economia circulară (figura 1).

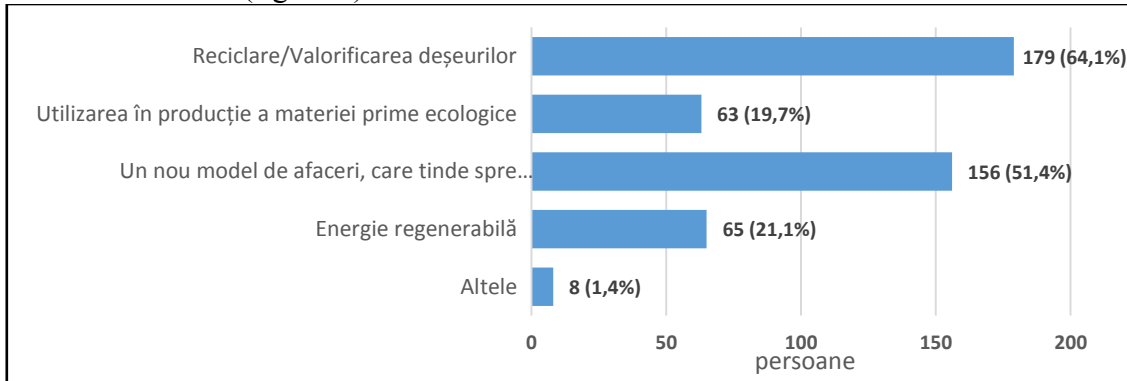

Figura 1. Cu ce se asociază la Dvs. conceptul de economie circulară?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

Ponderea cea mai mare din răspunsuri a acumulat asocierea conceptului de economie circulară cu „reciclare/valorificarea deșeurilor”, 64,1%, ceea ce constituie 179 de respondenți. Pe locul al doilea putem observa asocierea cu „un nou model de afaceri, care tinde spre utilizarea completă a resurselor”, fiind ales de către jumătate din tineri – 51,4% sau 156 de persoane. „Energia regenerabilă” și „utilizarea în producție a materii prime ecologice” reprezintă o asociere pentru 21,1% și respectiv 19,7% din respondenți.

Reprezintă interes sursele de informare a tinerilor despre conceptul de economie circulară. În figura următoare, vor fi evidențiate principalele surse.

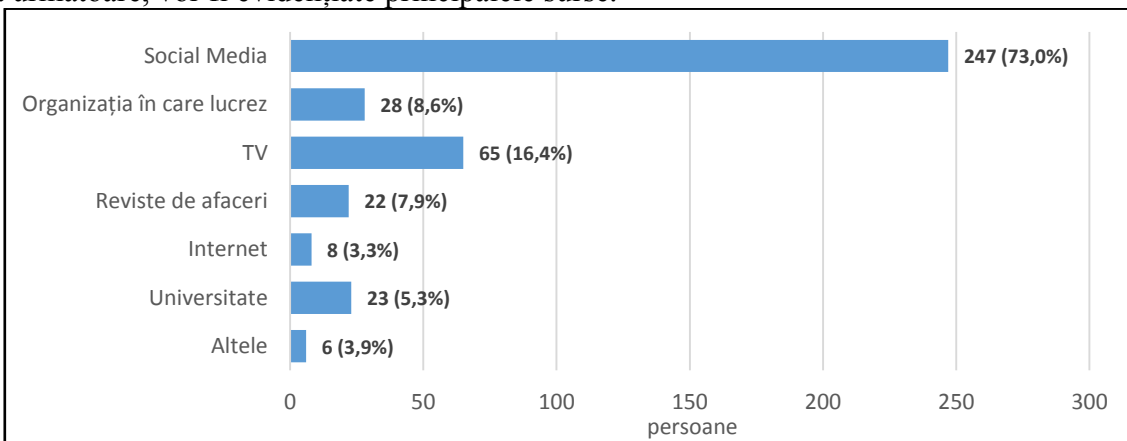

Figura 2. De unde ați auzit despre conceptul de economie circulară?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

Din sursa „Social media” au aflat despre conceptul de economie circulară 247 de tineri, ceea ce constituie 73,0% din total de 357 intervieuați. Fiind urmată de televiziune cu 65 de răspunsuri sau 16,4% și 23 de respondenți (5,3%) au răspuns că au auzit despre economia circulară din universitate. Trebuie să evidențiem faptul că, după cum era și de așteptat, sursa principală de informații este social media, totuși ponderea TV este sub potențial, prin urmare trebuie de întreprins anumite măsuri ce ar permite promovarea principiilor economiei circulare în mass media tradițională. Ponderea la fel de modestă de cunoaștere din internet a economiei circulare se explică prin faptul că nu există un interes intrinsec al tinerilor referitor la acest subiect. Putem constata, prin urmare, că deși acest subiect este relativ bine cunoscut, totuși pentru mulți nu constituie un domeniu de prioritate majoră.

În continuare se propune spre examinare figura 3, care prezintă în ce măsură tinerii cunosc motivele pentru care ar fi necesar să dezvoltăm diferite modele de afaceri circulare.

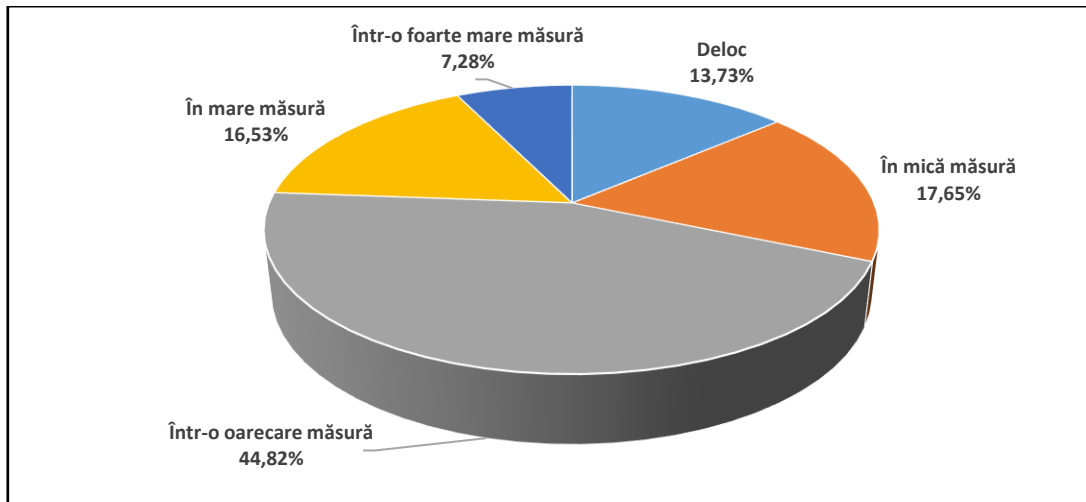

Figura 3. Cunoașteți care sunt motivele pentru care ar trebui să dezvoltăm modele de afaceri circulare?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

În baza datelor prelucrate observăm că tinerii din Republica Moldova într-o oarecare măsură cunosc care sunt motivele pentru a dezvolta modele de afaceri circulare, și anume 44,82% din respondenți. Într-o măsură mare și foarte mare cunosc 23,81%, deloc și într-o măsură mică – 31,38% din tineri. Aceste date confirmă că tinerii au auzit despre economia circulară, însă nu au o înțelegere comprehensivă, nuanțată referitor la acest subiect. Aceasta noțiune este percepută de cei mai mulți respondenți ca termen, noțiune, însă nu este clar ca proces, fenomen în toată complexitatea și dinamica sa.

În urma sistematizării sondajelor completate de către tinerii din Republica Moldova, printre principalele beneficii ale companiilor care implementează principiile unei economii circulare, pot fi evidențiate următoarele, figura 4.

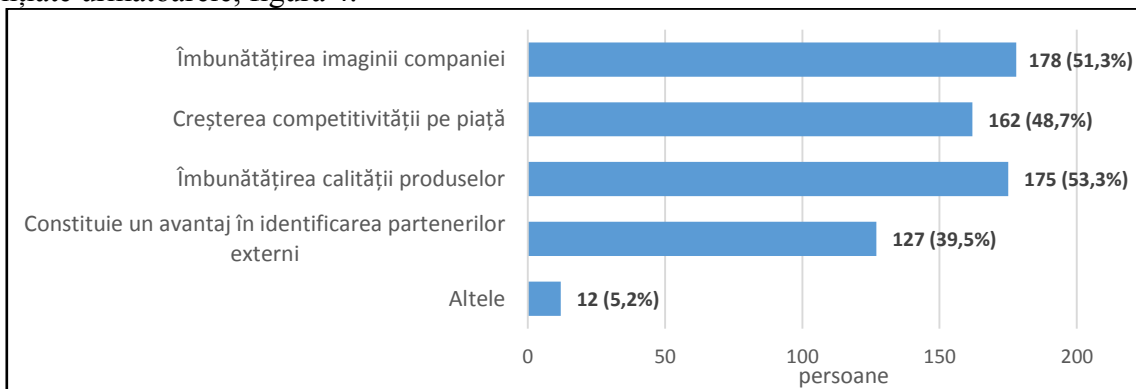

Figura 4. În opinia Dvs. care sunt principalele beneficii ale unei companii care implementează principiile Economiei Circulare?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

După părerea tinerilor din Republica Moldova beneficiile unei companii care implementează principiile unei economii circulare (puteau fi bifate mai multe variante de răspuns) ar fi: îmbunătățirea calității producției – 53,3%, îmbunătățirea imaginii companiei – 51,3%, creșterea competitivității pe piață – 48,7% și constituie un avantaj în identificarea partenerilor externi - 39,5%. Prin urmare, tinerii percep economia circulară ca un trend în economie, fenomen actual și modern, ce ar îmbunătăți imaginea companiei, ar îmbunătăți calitatea produselor, dar și ar crește competitivitatea pe piață. Ponderea celor care ar concretiza beneficiile economiei circulare, totuși este unul modest de numai 5,2 %.

La întrebarea despre faptul că economia circulară ar fi soluția pentru a preveni epuizarea resurselor naturale, respondenții au răspuns astfel (figura 5).

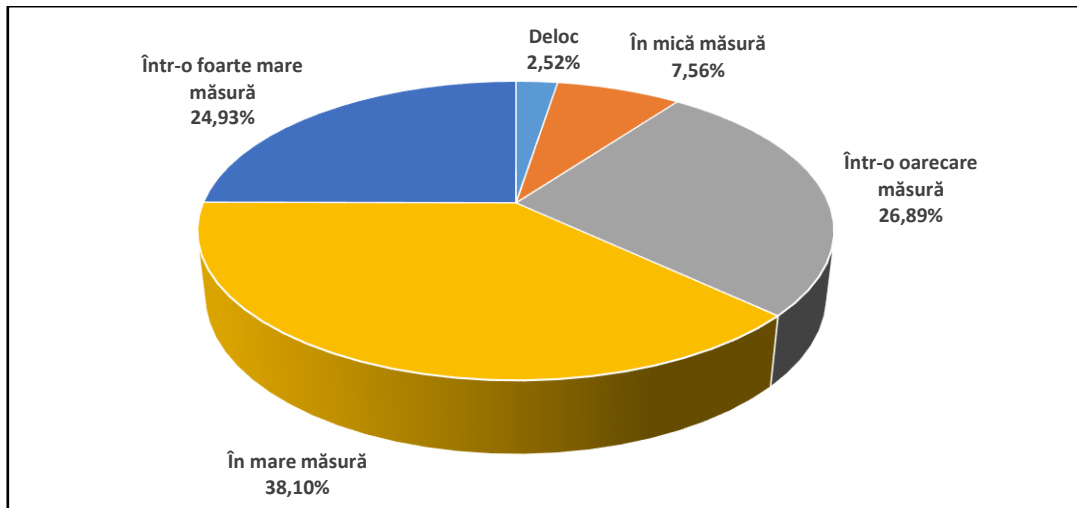

Figura 5. Considerați că economia circulară ar fi soluția pentru a preveni epuizarea resurselor naturale?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

Majoritatea tinerilor din Republica Moldova, susțin că economia circulară ar fi o soluție pentru a preveni epuizarea resurselor naturale, circa 63% (într-o foarte mare măsură și în mare măsură), într-o oarecare măsură consideră 26,89% și circa 10% consideră într-o mică măsură și deloc. Rezultatele menționate ne sugerează ideea că tinerii din R. Moldova sunt destul de optimiști referitor la faptul ca economia circulară ar fi o soluție în privința prevenirii epuizării resurselor naturale.

În continuare propunem figura care evidențiază care, după părerea intervievaților, sunt instrumentele principale care pot contribui la facilitarea tranziției de la o economie liniară la una circulară.

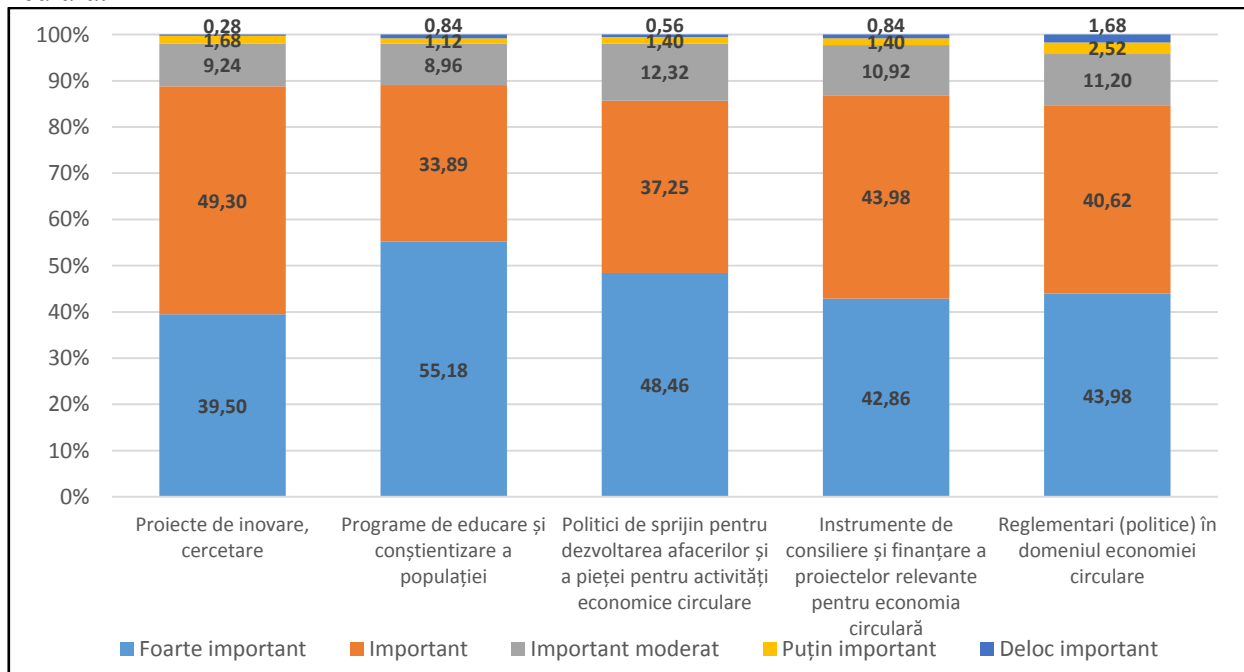

Figura 6. Care considerați că sunt instrumentele principale care pot contribui la facilitarea tranziției de la economia liniară la cea circulară?

Sursa: elaborat de autori în baza sondajului.

Conform diagramei prezentate, observăm că instrumentul principal care poate contribui la facilitarea tranziției de la o economie liniară la una circulară sunt programele de educație și conștientizare a populației, fiind aleasă de 89,07% din respondenți, din care 55,18% - foarte importantă.

Următorul instrument principal pot fi considerate proiectele de inovare, cercetare, fiind bifate de 88,80% din tineri, din care 39,50% consideră ca un instrument foarte important.

Al treilea instrument, ar fi, instrumentele de consiliere și finanțare a proiectelor relevante pentru economia circulară, care a fost aleasă de 86,84% din intervievați, din care 42,86% consideră ca instrument foarte important.

Rezultatele din acest tabel ne confirmă ideea, ce se proliferă și anterior, precum că este necesar și în continuare de a realiza măsuri de informare și promovare a principiilor economiei circulare pentru a crește conștientizarea populației, fapt ce ar constitui un fundament necesar pentru realizarea schimbărilor de la o economie liniară la cea circulară.

Concluzii:

Efectuarea sondajului reprezentativ a tinerilor din R. Moldova ne permite să tragem unele concluzii și anume:

- Un nivel relativ înalt de cunoaștere a noțiunii de economie circulară de către tinerii din R. Moldova.
- Cunoașterea este prin prisma noțiunilor generale și nu include aspecte detaliate, comprehensive referitor la economia circulară.
- Sursa principală de informare despre economia circulară este social media, din păcate se atestă o implicare minoră a mass mediei tradiționale cum ar fi televiziunea.
- Tinerii cunosc puțin despre necesitatea dezvoltării a unor modele noi de afaceri circulare și esența acestora.
- Tinerii percep economia circulară ca un fenomen economic actual, modern, dar beneficiile sunt percepute la general, iar ponderea celor ce conștientizează în categorii concrete este unul destul de modest.
- Tinerii consideră că instrumentul principal care poate contribui la facilitarea tranziției de la o economie liniară la una circulară sunt programele de educație și conștientizare a populației.

Astfel putem constata că tinerii cunosc despre economia circulară la nivel de concept, cunosc despre unele beneficii ale economiei circulare, însă nu au o înțelegere comprehensivă a diferitor principii, modele caracteristice economiei circulare.

Este necesar de organizat companii promoționale axate pe descrierea principiilor și valorilor economiei circulare, prezentarea unor modele noi a economiei circulare.

Se constată faptul că nu este suficient promovat conceptul de economie circulară în mass media tradițională. Este necesar de întreprins măsuri promoționale mai robuste, inclusiv la nivel guvernamental, astfel ca această noțiune să fie familiară pentru segmente cât mai largi de populație. Aceste măsuri ar constitui un fundament pentru facilitarea realizării obiectivelor economiei circulare: cum ar fi reducerea deșeurilor, utilizarea eficientă a resurselor, dar și realizarea unor proiecte specifice economiei circulare.

Referințe:

1. Bastein T. et al. Opportunities for a Circular Economy in the Netherlands, TNO, Report commissioned by the Netherlands Ministry of Infrastructure and Environment, 2013.
2. Bugaian Larisa, Diaconu Cristina, Circular economy: concepts and principles, Editura „Tehnica UTM”, vol. III (2) 2020, ISSN 2587-3490 / eISSN 2587-3504.
3. Ciloci Rafael, Gheorghita Maria, Turcan Iuliu, Conceptual approaches and the effects of circular economy, Editura „Tehnica UTM”, vol. III (2) 2020, ISSN 2587-3490 / eISSN 2587-3504.
4. Geissdoerfer M. The Circular Economy – a new sustainability paradigm? / Journal of Cleaner Production, 143:757–768, 2017.
5. Geng Y., Zhu Q., Duberstein B., Fujita T. Implementing China’s circular economy concept at the regional level: A review of progress in Dalian, China. Waste Management. 29(2):996-1002, 2008.
6. Zink T., Geyer R. Circular economy rebound / Journal of Industrial Ecology, 2017.
7. Jiansu Mao, Chunhai Li, Yuansheng Pei, Linyu Xu (2016), Circular Economy and Sustainable Development Enterprises, China Environment Press.